

■ Ciekawostka

Jednym z przejawów uwielbienia polskich komunistów dla Józefa Stalina była zmiana nazwy miasta Katowice na Stalinogród (1953). W 1956 r., gdy w ZSRR i innych krajach bloku sowieckiego nastąpił odwrót od stalinizmu, Stalinogród stał się z powrotem Katowicami.

Ćwiczenie 1

Cyfrę umieszczoną przed każdym wydarzeniem wpisz przy informacji o jego wpływie na przejęcie władzy w Polsce przez stalinistów.

1) Wybory w 1947 r.

☐ Nowa partia chłopska stała się przybudówką PPR.

2) Wybór Bolesława Bieruta na prezydenta Polski.

☐ Stalinisci pozbawili wpływów przywódce komunistów opowiadających się za częściową niezależnością Polski od Stalina.

3) Powołanie nowego rządu (w miejsce Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej).

☐ Najważniejszy urząd w państwie objął człowiek, który ściśle wykonywał polecenia Stalina.

4) Uchwalenie przez sejm tzw. Małej konstytucji.

☐ Komuniści sfalszowali wyniki, by pozbawić PSL wpływu na rządy państwem.

5) Utworzenie ZSL

☐ Stalinisci zlikwidowali partię, która miała własną wizję socjalizmu, i wprowadzili system monopartyjny.

6) Usunięcie Władysława Gomułki ze stanowiska przewodniczącego PPR.

☐ Dokument naruszył trójpodział władzy, co ułatwiło rządy stalinistom.

7) Powstanie PZPR.

☐ Odtąd nie było ani jednego ministra z PSL.

W 1948 r. pewien działacz partyjny opisał swój wyjazd do jednej z miejscowości w ówczesnym województwie kieleckim. Przeczytaj fragment jego relacji, a potem odpowiedz na zamieszczone pod nią pytania.

Przybyliśmy z towarzyszem Pańtkiem do gminy Małogoszcz o godz. 11. Pepeerowcy prawie wszyscy byli w kościele. Na moje pytanie, czy nie ma tu takiego pepeerowca, który do kościoła nie chodzi, odpowiedziano, że wszyscy i zawsze pepeerowcy chodzą do kościoła: „czego ojciec nauczył, tego my przestrzegamy”.*

O poziomie okolicy chyba może świadczyć następujący dialog:

– Czyje to portrety wiszą na ścianie?

Rozmówca pospiesznie podążył do portretów; podniósł się na palce i sylabizował: Bo-le-sław Bie-bie-bierut. Cyr-cyran. Nie mogę przeczytać, oświadczył. Ciemnowato i oczy moje już dobrze nie widzą. Ten towarzysze miał około 40–45 lat.*

– Wy przeczytaliście: Bolesław Bierut. (...) Któż to jest ten Bierut?

– Może słyszałem, ale nie wiem, nie pamiętam.

– Czy moglibyście powiedzieć, kto to Gomułka?

– Też nie, jakoś nie pamiętam.

Według opinii wójta jest on jednym z lepszych pepeerowców i najlepszym sołtysiem w gminie.

Trofim Maryszczuk, *Sprawozdanie...*, 1948 r.

* pepeerowiec – członek PPR

* Józef Cyrankiewicz – w 1948 r. premier Polski

Pytania towarzysza Maryszczuka:

■ Któż to jest ten Bierut?

■ Czy moglibyście powiedzieć, kto to Gomułka?

Pozostałe pytania:

■ Czy przynależność do PPR świadczyła o przyjęciu przez mieszkańców Małogoszcza światopoglądu komunistycznego? Uzasadnij odpowiedź.

■ Co, twoim zdaniem, mogło skłonić tych ludzi do wstąpienia do PPR?